

EMN Ad hoc-fråga om uppehållstillstånd för asylsökande från Syrien och statslösa – sammanfattning

Inledning

I november 2013 ställde EMN Sverige en fråga till övriga länder som deltar i EMN angående asylbeslut och beviljande av uppehållstillstånd för **syrisk medborgare** och **statslösa** personer. Syftet med förfrågan var att få en överblick över ländernas praxis med särskild fokus på

- om, och i förekommande fall i vilken omfattning, asylsökande från Syrien och statslösa beviljas permanenta resp. tidsbegränsade tillstånd;
- hur många syrisk och statslösa sökanden som får avslag;
- hur lång tid det tar mellan ansökan och beslut;
- och om någon praxisändring skett under senare tid.

Till bakgrunden för frågan hör att Migrationsverket i september 2013 beslutade att asylsökande från Syrien i normalfallet ska beviljas permanenta uppehållstillstånd på grund av den rådande generella säkerhetssituationen i landet. Efter detta praxisbeslut ökade antalet asylsökande från Syrien (och statslösa) kraftigt och Sverige blev det primära mottagarlandet i EU för syrier och statslösa.

Av de 28 länder som deltar i EMN (alla EU-medlemsstater samt Norge, dock inte Danmark) har 18 besvarat frågan. Fyra länder (Österrike, Cypern, Frankrike och Irland) har bett om att deras svar inte offentliggörs.

Permanenta respektive tidsbegränsade tillstånd för asylsökande från Syrien

I de flesta länder finns inget generellt ställningstagande för frågan om sökande från Syrien ska beviljas permanenta respektive tidsbegränsade tillstånd. Huvudtrenden verkar snarare vara att asylsökande från Syrien som får flyktingstatus eller asyl beviljas ett permanent tillstånd medan personer med alternativt skyddsbehov får ett tidsbegränsat tillstånd som förlängs om omständigheterna som tillståndet grundar sig på kvarstår. Båda typer av beslut förekommer i olika hög grad. Vissa länder beviljar enbart tidsbegränsade tillstånd, men ofta förlängs dessa utan ny prövning och kan sedan bli permanenta. Vissa andra länder beviljar tillstånd som i praktiken kan anses vara permanenta men som inte betecknas som sådana. Till exempel anger **Finland** att ett "kontinuerligt uppehållstillstånd" beviljas som blir permanent efter fyra år. I **Tyskland** får personer med flyktingstatus ett treårigt uppehållstillstånd som förlängs utan ny prövning och så småningom övergår till ett permanent tillstånd, medan personer med alternativt skyddsbehov får ett ettårigt tillstånd som förlängs med två år och kan bli permanent efter tre år. **Luxemburg** verkar följa samma huvudregel som Sverige och beviljar i normalfallet permanenta tillstånd oavsett skyddsgrund. **Lettland** har beslutat att endast bevilja ettåriga tillstånd till syrisk asylsökande. **Storbritannien** beviljar femåriga tillstånd oavsett skyddsgrund, som kan förlängas om omständigheterna kvarstår. I tabellen nedan redovisas ländernas praxis översiktligt.

Tabell 1: EU-medlemsstaters praxis gällande permanenta/tidsbegränsade uppehållstillstånd till följd av beviljad flyktingstatus resp. alternativt skyddsbehov

	Asyl/flyktingstatus	Alternativt skyddsbehov
Österrike		
Belgien	PUT	TUT 1 år (+ ev. förlängning)
Cypern		
Estland	TUT 3 år (+ ev. förlängning, PUT efter 5 år)	TUT 1 år (+ ev. förlängning)
Finland	TUT (PUT efter 4 år)	
Frankrike		
Tyskland	PUT	TUT 1 år (+ ev. förlängning, PUT efter 3 år)
Ungern	Ingen uppgift om giltighetstider	
Irland		
Italien	PUT	TUT 3 år (+ ev. förlängning)
Lettland	PUT	TUT 1 år (+ ev. förlängning, PUT efter 5 år)
Litauen	PUT	TUT 1 år (+ ev. förlängning)
Luxemburg	PUT	
Nederländerna	PUT	TUT 5 år (+ ev. förlängning)
Portugal	TUT 2 år (+ ev. förlängning)	
Slovakien	PUT	TUT 1 år (+ ev. förlängning)
Sverige	PUT	
Storbritannien	TUT 5 år (+ ev. förlängning)	
Norge	TUT 3 år (sedan PUT)	

Andel PUT/TUT till syrier i respektive länder, helår 2012

Av tabell 2 nedan framgår att andelen beviljade PUT (utav alla positiva beslut) varierade stort inom EU under 2012. I fem länder var andelen PUT 0 %, och i fyra länder var andelen 100 %. I **Belgien** var andelen 22 % och i **Nederländerna** 8 %. Procentvärdena för de enskilda länderna är dock svåra att jämföra. **Finland** t.ex. redovisar alla beviljade tillstånd för syriska sökande som permanenta tillstånd trots att de blir permanenta först efter fyra år. **Storbritannien** beviljar femåriga tillstånd som dock redovisas som tidsbegränsade tillstånd. Dessutom visar det sig att det absoluta antalet sökande från Syrien var stort i vissa länder (Tyskland och Sverige, samt i viss mån Storbritannien, Belgien och Österrike) och väldigt litet i flera andra länder (Estland, Slovakien, Litauen, Luxemburg, Irland).

Andel PUT/TUT till syrier i respektive länder, oktober 2013

I tabell 3 nedan redovisas ländernas siffror för oktober 2013, vilket var den senaste möjliga månaden när frågan ställdes. Av tabellen framgår att andelen PUT nu var 0 % i fyra länder, och 100 % i fem länder. I **Ungern** steg andelen PUT betydligt, men det totala antalet positiva beslut (7) var väldigt liten jämfört med antalet inkomna ansökningar (77). I **Italien** steg andelen PUT från 48 % i 2012 till 100 % i oktober 2013, och i **Sverige** steg den från 41 % 2012 till 100 % i oktober 2013. **Nederländerna** och **Belgien** redovisade siffror för helåret 2012 men inte för oktober 2013, så för dem kan inga trender redovisas.

Tabell 2: Beviljade tillstånd Syrien, 2012

	Inkomna	Avgjorda	PUT	TUT	Avslag	% PUT (av summan PUT+TUT)
Österrike						
Belgien	1 030	630	130	470	30	22 %
Cypern						
Estland	4	4	0	0	4	0 %
Finland	183	170	144	0	4	100 %
Frankrike						
Tyskland	7 930	7 801	-	-	19	-
Ungern	145	205	1	29	30	3 %
Irland						
Italien	355	215	95	105	15	48 %
Lettland	189	-	-	-	-	-
Litauen	7	2	0	2	3	0 %
Luxemburg	12	8	8	0	0	100 %
Nederländerna	454	631	46	538	-	8 %
Portugal	21	0	0	0	0	0 %
Slovakien	5	7	1	1	0	50 %
Sverige	7 814	4 625	1 740	2 455	47	41 %
Storbritannien	988	849	0	661	162	0 %
Norge	327	319	245	0	12	100 %

Tabell 3: Beviljade tillstånd Syrien, oktober 2013

	Inkomna*	Avgjorda	PUT	TUT	Avslag	% PUT (av summan PUT+TUT)
Österrike	-	-	-	-	-	-
Belgien	95	-	-	-	-	-
Cypern	60	-	-	-	-	-
Estland	0	5	0	1	5	0 %
Finland	15	13	9	0	0	100 %
Frankrike	175	-	-	-	-	-
Tyskland	1 640	1 278	-	-	7	-
Ungern	70	87	5	2	0	71 %
Irland	0	-	-	-	-	-
Italien	101	10	10	0	0	100 %
Lettland	-	-	-	-	-	-
Litauen	6	7	0	7	0	0 %
Luxemburg	9	16	10	0	8	100 %
Nederländerna	370	-	-	-	-	-
Portugal	1	0	0	0	0	-
Slovakien	9	2	0	1	0	0 %
Sverige**	2 680	1 676	1 485	0	1	100 %
Storbritannien	170	-	-	-	-	-
Norge	109	102	85	0	1	100 %

* Siffrorna om inkomna ansökningar (oktober 2013) kommer delvis från Eurostat.

** Siffrorna som redovisas i tabellen för Sverige innehåller enbart "nya" ärenden. Totalt inkom 5 432 ansökningar från syriska medborgare däribland många som tidigare hade fått ett TUT.

Statslösa

När det gäller statslösa personer sticker **Sverige** ut jämfört med alla andra länder som besvarade ad hoc-frågan. Under 2012 inkom 2 291 ansökningar från statslösa personer, och enbart i oktober 2013 var det 2 073. **Tyskland** hade 269 under 2012 och 123 i oktober 2013. **Storbritannien** hade 141 statslösa sökande under helåret 2012 och redovisar inga uppgifter för oktober 2013. **Nederländerna** hade 40 statslösa under 2012 och 63 enbart under oktober 2013. Alla övriga länder

registrerade endast några få statslösa asylsökande. Det kan också vara så att länderna registrerar statslöshet på olika sätt.

Handläggningstider

Endast ett fåtal länder redovisade handläggningstiderna (från ansökan till beslut) avseende asylsökande från Syrien. I **Estland** ökade handläggningstiden från 2 dagar (2012) till 29 dagar (oktober 2013), i **Finland** sjönk den från 328 (2012) till 247 dagar (oktober 2013), i **Tyskland** från 6,5 månader 2012 till 4,6 månader under första halvåret 2013 och i **Sverige** minskade tiden från 83 dagar i 2012 till 49 dagar i oktober 2013. I Norge minskade tiden från 240 dagar 2012 till 71 dagar i oktober 2013. En tydlig trend är att handläggningstiden minskade i nästan alla länder som redovisade den. För övriga länder finns det ingen uppgift.